

Політична наука: конфліктологічний підхід

Робоча програма навчальної дисципліни (Силабус)

Реквізити навчальної дисципліни

Рівень вищої освіти	<i>Перший (бакалаврський)</i>
Галузь знань	<i>05 соціально-поведінкові науки</i>
Спеціальність	<i>054 Соціологія</i>
Освітня програма	<i>Врегулювання конфліктів та медіація</i>
Статус дисципліни	<i>Нормативна</i>
Форма навчання	<i>заочна</i>
Рік підготовки, семестр	<i>2 курс, осінній семестр</i>
Обсяг дисципліни	<i>5 кредитів / 150 годин, лекції 4 год., практичні заняття 4 год., самостійна робота 142 год.</i>
Семестровий контроль/ контрольні заходи	<i>екзамен / модульна контрольна робота</i>
Розклад занять	<i>https://schedule.kpi.ua/</i>
Мова викладання	<i>Українська</i>
Інформація про керівника курсу / викладачів	Лектори: <i>кандидат політичних наук, доцент, Багінський Андрій Владиславович, e-mail: andrei.baginsky@gmail.com</i> Семінарські: <i>кандидат політичних наук, доцент, Багінський Андрій Владиславович, e-mail: andrei.baginsky@gmail.com</i>
Розміщення курсу	<i>https://do.ipu.kpi.ua/course/view.php?id=5510</i>

Програма навчальної дисципліни

1. Опис навчальної дисципліни, її мета, предмет вивчення та результати навчання

Метою дисципліни «Політична наука: конфліктологічний підхід» є формування знань щодо специфіки політичних явищ, процесів і відносин та досвіду самостійного дослідження актуальних проблем політичного розвитку сучасних держав та України. У результаті вивчення будуть розвинуті здатності розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у сфері публічного управління та адміністрування або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та наукових методів відповідної галузі і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Згідно з освітньо-професійною програмою “Врегулювання конфліктів та медіація” у процесі засвоєння дисципліни студенти здобувають наступні **компетентності**:

ЗК 01 Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

ЗК 07 Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК 11 Здатність реалізувати свої права і обов’язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ФК 03 Здатність аналізувати соціальні зміни, що відбуваються в Україні та світі в цілому.

ФК 04 Здатність збирати, аналізувати та узагальнювати соціальну інформацію з використанням соціологічних методів.

ФК 06 Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти після засвоєння дисципліни мають продемонструвати такі **результати навчання**:

РН 04 Пояснювати закономірності та особливості розвитку і функціонування соціальних явищ у контексті професійних задач.

РН 08 Обґрунтовувати власну позицію, робити та аргументувати самостійні висновки за результатами досліджень і аналізу професійної літератури.

РН 13 Розуміти соціологічні теорії конфліктів та миру, причин та особливостей перебігу регіональних та етнічних конфліктів у світі, методів та процедур їх врегулювання та попередження.

2. Пререквізити та постреквізити дисципліни (місце в структурно-логічній схемі навчання за відповідною освітньою програмою)

Пререквізити: ЗО 02 Україна в контексті історичного розвитку Європи ЗО 06 Загальна теорія розвитку, ПО 02 Теорія і історія врегулювання конфліктів

Постреквізити: ПО 07 Соціологія організацій, управління та трудових конфліктів ПО 16 Політичний діалог та медіація, ПО 17 Політична наука: конфліктологічний підхід. Курсова робота, ПО 09 Соціологія організацій, управління та трудових конфліктів ПО 18 Виробнича практика ПО 19 Переддипломна практика ПО 20 Підготовка кваліфікаційної роботи

3. Зміст навчальної дисципліни

Тема 1. Політологія: традиційні підходи і сучасна практика.

Тема 2. Сутність політики і політичної влади.

Тема 3. Держава як основний політичний інститут.

Тема 4. Політичні режими: особливості та трансформація.

Тема 5. Політичні партії як інститут громадянського суспільства.

Тема 6. Електоральні процеси та види виборчих систем.

Тема 7. Феномен лідерства і еліт як суб’єктивний чинник реалізації політики.

Тема 8. Політична свідомість і культура у контексті ідеологічного виміру.

Тема 9. Сучасні тенденції міжнародної політики: теоретичні засади й актуальні виклики.

Тема 10. Мобілізація держави та громадянського суспільства у російсько-українській війні.

Тема 11. Світові ідейно-політичні доктрини.

Тема 12. Демократична рецесія у глобальному вимірі.

Тема 13. Форми держави в умовах конфлікту.

Тема 14. Воєнні цикли - мілітаристські стилі.

Тема 15. Політичний менеджмент як складова політики.

Тема 16. Політичні технології.

Тема 17. Політичні процеси і тренди майбутнього.

4. Навчальні матеріали та ресурси

Для успішного вивчення дисципліни достатньо опрацювати навчальний матеріал, який викладається на лекціях та семінарах, а також ознайомитись з:

4.1. Базова література

1. Гелей С. Д., Рутар С. М. Політологія : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2019. 348 с.
2. Лісовський П.М., Лісовська Ю.П. Політологія : навчальний посібник. Київ : Видавничий дім «Кондор», 2021. 228 с
3. Політологія. Навчальний посібник (для студентів усіх форм навчання) /уклад. Л.М. Мельник, І.А. Дужа, І.М. Грек. Біла Церква: БНАУ, 2022. 494 с.
4. Політологія: навчальний посібник / Н.М. Демиденко. Суми. Сумська філія Харківського національного університету внутрішніх справ. Електронне видання, 2022. 318 с.

4.2. Додаткова література:

5. Багінський А.В. Еволюція теорій врегулювання збройних конфліктів у другій половині ХХ сторіччя. Вісник Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут». Політологія. Соціологія. Право: зб. наук. праць. Київ, 2020. No 3. (47). С.37-43.
6. Багінський А.В. Криза концепції “ліберального миру”. Вісник Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут». Політологія. Соціологія. Право: зб. наук. праць. Київ, 2021. No 2 (50). С.46-50.
7. Багінський А.В. Крихкі держави в умовах кризових ситуацій. Вісник Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут». Політологія. Соціологія. Право: зб. наук. праць. Київ, 2022. No 3 (55). С.29-35.
8. Багінський А. В., Заєць О. Ю. Діяльність ООН під час російсько-української війни: виклики та перешкоди. Актуальні проблеми філософії та соціології. 40 (2023). С. 156-161.
9. Багінський А. В., Лініченко В.В. Ознаки геноциду в російсько-українській війні. Вісник Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут». Політологія. Соціологія. Право: зб. наук. праць. Київ, 2023. № 2 (58). С. 29-39.
10. Бжезинський З. Велика шахівниця / пер з англ. О. Фашовець. Київ : Фабула, 2019. 288 с.
11. Соціологія модерну та модернізації [Електронний ресурс] : підручник для студ. спеціальності 054 «Соціологія», спеціалізації «Врегулювання конфліктів та медіація» / П. В. Кутуєв, А. В. Багінський, О. І. Василець та ін.; Кपी ім. Ігоря Сікорського. Електронні текстові дані (1 файл: 3333 кбайт). Київ : Кपी ім. Ігоря Сікорського, 2019. 355 с.

4.3 Інформаційні ресурси

1. <http://www.socio-journal.kpi.kiev.ua/> - Вісник Кपी ім. Ігоря Сікорського. Соціологія. Політологія. Право.
3. <http://www.nbuv.gov.ua> – Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського.
3. <https://prometheus.org.ua/>. Найкращі онлайн-курси України та світу.

5. Методика опанування навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Застосовуються такі **методи та технології навчання**: 1) методи проблемного навчання (проблемний виклад теми лекції, обговорення класичних кейсів за дисципліною, формування і розгляд сучасних кейсів); 2) особистісно-орієнтовані (розвиваючі) технології, засновані на активних формах і методах навчання (дискусія, експрес-конференція, навчальні дебати).

5.1. Лекційні заняття

Лекція 1.

Тема: Сучасні тенденції міжнародної політики: теоретичні засади й актуальні виклики.

Основні питання: Поняття міжнародної і зовнішньої політики: спільне і відмінне. Особливості міжнародної політики. Стратегічні і специфічні національні інтереси. Міжнародні політичні конфлікти. Національна безпека держави. Структура міжнародних організацій. Сучасна криза глобалізації: причини і наслідки. Місце України у системі міжнародних відносин.

Лекція 2.

Тема: Політичні процеси і тренди майбутнього.

Основні питання: Політичний прогноз як спосіб розуміння майбутнього. Час в політиці і політичні цикли. «Правий поворот» у ідеологічному спектрі політики. Зміни клімату у політичному порядку денному. Глобалізація і регіоналізація як тренди майбутнього. Глобальне і регіональне лідерство країн: динаміка протистояння. Місце України у глобальних процесах світової політики в 21 сторіччі: прогнози і перспективи.

5.2. Семінарські (практичні) заняття

Основні завдання циклу семінарських (практичних) занять:

Семінарські заняття мають за мету поглиблення теоретичних знань, отриманих на лекціях та їх закріплення на прикладах світової та української політики формування умінь оцінювання і аналізу політичних процесів.

Семінар 1. Політичні комунікації.

Основні питання:

1. Поняття політичних комунікацій та їх види.
2. Трансформація політичних комунікацій під впливом ЗМІ (включаючи інтернет).
3. Пропаганда, агітація, PR.
4. Особливості державної комунікаційної політики.
5. Інформаційна безпека у політичному просторі.

Семінар 2. Політичні технології.

Основні питання:

1. Поняття політичних технологій та їх особливості.
2. Вибірчі технології як тип політичних технологій.
3. Використання міфів у політиці.
4. Маніпулятивний аспект політичних технологій.
5. Особливості політичних кампаній в Україні.

6. Самостійна робота студента

Самостійна робота студента розрахована на підготовку питань до семінарських занять, аналіз окремих першоджерел. Викладач також пропонує до опрацювання сучасні наукові статті та публіцистичні матеріали пов'язані з новітніми тенденціями у сфері конфліктів та миру.

Обсяг самостійної роботи студента/студентки за навчальним планом – 142 академічних годин, з яких необхідно приділити свого часу: не менш ніж 0,5 год. – підготовка до кожної лекції; не менш ніж 1 год. – підготовка до кожного практичного заняття; не менш ніж 3,5-4 год. – робота з навчальними матеріалами та ресурсами до кожної теми; не менш ніж 4 год. – підготовка до МКР; не менш ніж 6 год. – підготовка до заліку.

Під час планування індивідуального завдання з певного ОК необхідно забезпечити баланс часу СРС відповідної освітньої компоненти. Підґрунтям цього розрахунку є орієнтовні норми часу на виконання здобувачами вищої освіти окремих робіт:

Вид роботи	Підготовка до одного аудиторного академічного часу					Підготовка та складання		Виконання	
	Лекції	Практичні	Семінарські	Лабораторні	МКР* (денна)	Залік	Екзамен	ІСЗ (денна)	ДКР (заочна)
Норма часу (год.)	0,3-0,5	0,5-1	1,5-2	1-1,5	2	6	30	10-15	10-20

Політика та контроль

7. Політика навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Вивчення дисципліни проводиться згідно існуючої методики організації навчального процесу у вищих навчальних закладах, що передбачає питому вагу самостійної роботи студентів. За кожною темою наводяться посилання на список основної та додаткової літератури, що не виключає можливості студентам самостійно, по узгодженню з викладачем, розширити цей список. Семінарські заняття поглиблюють теоретичні знання з відповідних тем навчальної дисципліни, закріплюють практичні навички дискусій, відстоювання своєї наукової позиції, роботи з літературою, а також формують уміння оцінки, аналізу й управління електоральними процесами і конфліктами, що з ними пов'язані, за допомогою практичних завдань.

Відвідуваність і виконання завдань

Активна участь студента на практичних заняттях є обов'язковою і буде вимагатись. Рейтинг студента значною мірою формуватиметься за результатами його роботи на практичних (семінарських) заняттях.

Студенти, які пропустили семінарські заняття, можуть не допустити зниження підсумкового рейтингу, своєчасно (протягом семестру) опрацювавши відповідні теми і виконавши завдання, передбачені для пропущених занять. Не треба чекати наближення заліково-екзаменаційної сесії для відповідного спілкування з викладачем. Варто це робити як тільки студент буде готовий продемонструвати свої знання і навички з пропущених тем занять.

Теми і завдання для практичних занять передбачені робочою програмою дисципліни, доступною з особистого кабінету студента в системі «Кампус» або на сайті кафедри соціології.

На лекціях та семінарських заняттях допускається використання ноутбуків, смартфонів, але лише для цілей, зумовлених темою заняття і відповідним тематичним завданням. Використовувати зазначені (та інші подібні) засоби для розваги чи спілкування під час заняття не варто. Відповідати на питання викладача, читаючи з екрану смартфона, ноутбуку чи з підручника не варто також. Це характеризує рівень підготовки студента не з кращого боку.

Студент на семінарському занятті може використовувати підготовлені ним письмові нотатки з питань теми заняття (або передбачених завданням), однак висловлювати позицію, читаючи з аркуша паперу не варто. Це також характеризує рівень підготовки студента не з кращого боку.

Форми роботи

Тематика лекцій висвітлена у робочій програмі дисципліни. Вітаються питання від студентів до викладача під час лекції. Викладач може ставити питання окремим студентам або загалом аудиторії. Допускається і вітається діалог між студентами і викладачем на лекції.

Семінарські заняття мають на меті розвиток у студентів вміння працювати з науковою літературою, готувати виступи на базі попередньої аналітичної роботи, формулювати та відстоювати свою позицію, брати активну участь у дискусії.

Процедура оскарження результатів контрольних заходів оцінювання

Студенти мають можливість підняти будь-яке питання, яке стосується процедури контрольних заходів та очікувати, що воно буде розглянуто згідно із наперед визначеними процедурами. Для оскарження контрольних заходів студент має подати заяву, у якій має бути вказана причина оскарження, наведені факти упередженості викладача. Викладач повинен обговорити дану заяву зі студентом особисто на консультації. В разі відсутності порозуміння щодо результату контрольного заходу, формується комісія з викладачів кафедри, яка оцінює процедуру проведення контрольного заходу та претензії студента. Комісія може вирішити провести контрольний захід повторно, або відхилити заяву. Рішення комісії є остаточним та оскарженню не підлягає.

Політика університету

Академічна доброчесність

Політика та принципи академічної доброчесності визначені у розділі 3 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>. Інша необхідна інформація стосовно академічної доброчесності визначена у «Положенні про систему запобігання академічному плагіату в КПІ ім. Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://osvita.kpi.ua/node/47>.

Норми етичної поведінки

Норми етичної поведінки студентів і працівників визначені у розділі 2 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>.

Неформальна освіта

За бажанням здобувача, в умовах, що не сприяють регулярному відвідуванню занять, допускається вивчення окремих змістовних частин дисципліни в асинхронному режимі, зокрема через опанування дистанційних курсів та інших форм неформального навчання. Для врахування в рейтинговій системі оцінювання балів за такі курси, вони мають змістовно відповідати певним темам силабусу, а їх проходження узгоджене з викладачем дисципліни. На підтвердження проходження неформального навчання студент має надати відповідний документ (сертифікат) із зазначенням назви курсів та їх обсягу в годинах. Визнання результатів неформальної освіти відбувається у порядку визначеному у відповідному Положенні КПІ ім. Ігоря Сікорського: <https://osvita.kpi.ua/node/179>.

8. Види контролю та рейтингова система оцінювання результатів навчання (PCO)

Поточний контроль: [опитування за темою заняття, виконання завдань, МКР](#)

Календарний контроль: [не проводиться](#)

Семестровий контроль: екзамен

Оцінювання та контрольні заходи

Рейтинг студента з дисципліни складається з балів, що він отримує за наступні види робіт:

- 1) доповіді, вирішення завдань та доповнення відповідей інших студентів на семінарських заняттях, участь у дискусії на семінарських заняттях;
- 2) написання МКР у форматі академічного есе;
- 3) екзамен.

1. Робота на семінарських заняттях оцінюється в 5 балів. Максимальна кількість балів на всіх практичних заняттях дорівнює $гсем = 5 \text{ балів} * 2 = 10 \text{ балів}$.

Критерії оцінювання:

«відмінно» – повна відповідь (не менше 90% потрібної інформації) якщо при відповіді студент демонструє глибоке знання матеріалу, логічно і послідовно його викладає, дає обґрунтовані висновки, вільно оперує конкретними даними, з легкістю і переконливо відповідає на поставлені питання – 5 балів;

«добре» – достатньо повна відповідь (не менше 75% потрібної інформації), або повна відповідь з незначними неточностями, відповідає на більшість з поставлених питань – 4 бали;

«задовільно» – неповна відповідь (не менше 60% потрібної інформації) та значні помилки, на поставлені питання відповідає слабо, або не відповідає взагалі – 3 бали;

«незадовільно» – повна пасивність на семінарському занятті – 0 балів.

2. МКР (у форматі академічного есе)

Ваговий бал – 40 балів.

Критерії оцінювання:

«відмінно», робота повністю відповідає темі, містить глибокий аналіз, критичне осмислення матеріалу, посилання на авторитетні джерела, логічну структуру - 36-40 балів;

«добре», робота відповідає темі, має достатньо глибокий аналіз, проте можливі незначні неточності або недостатньо критичного осмислення - 30-35 балів;

«задовільно» - робота частково розкриває тему, містить загальні положення без глибокого аналізу - 24-29 балів;

«незадовільно» - робота не відповідає темі або розкриває її поверхнево, відсутній аналіз – 0-23 балів.

3. Екзамен.

Ваговий бал – 50.

Екзамен передбачає усні відповіді на питання, перелік яких наведений у додатку 2.

Кожен білет має два питання. Кожне питання оцінюється у 25 балів. Система оцінювання кожного питання:

«відмінно», повна відповідь на питання (не менше 90% потрібної інформації) – 23 - 25 балів;

«добре», достатньо повна відповідь (не менше 75% потрібної інформації, незначні неточності) – 19 - 22 бали;

«задовільно», неповна відповідь (не менше 60% потрібної інформації та деякі помилки) – 15-18 балів;

«незадовільно», незадовільна відповідь – 0-14 балів

Заохочувальні бали (не більше 10 балів за усі види робіт):

- за науково-дослідницьку діяльність (участь у конференціях, «Днях науки ФСП», конкурсах студентських робіт, публікації);
- участь у факультетських олімпіадах з навчальної дисципліни та всеукраїнських олімпіадах.

Умови допуску до екзамену:

Умовою допуску студента до екзамену є отримання попередньої рейтингової оцінки не менше як 24 бали.

Таблиця відповідності рейтингових балів оцінкам за університетською шкалою:

Рейтингова оцінка здобувача (бали)	Університетська шкала оцінок рівня здобутих компетентностей (результатів навчання)
100-95	Відмінно
94-85	Дуже добре
84-75	Добре
74-65	Задовільно
64-60	Достатньо
Менше 60	Незадовільно

9. Додаткова інформація з дисципліни (освітнього компонента)

Рекомендації студентам

Готуючись до практичного заняття студент має обов'язково опрацювати лекційний матеріал певної теми, бажано ознайомитись з додатковими ресурсами в мережі Інтернет та бібліотеці. При виникненні питань, виявленні незрозумілої інформації необхідно обов'язково обговорити їх з викладачем. На семінарському занятті студент не повинен залишатись пасивним спостерігачем, а активно включатись у обговорення питання. Якщо ж студент не ознайомився з навчальним матеріалом, йому варто уважніше слухати виступаючих, і завдяки отриманій інформації намагатись компенсувати недоліки підготовки до заняття.

Дистанційне навчання

Можливе синхронне та дистанційне навчання з використанням платформ для відео-конференцій та освітньої платформи для дистанційного навчання в університеті.

Інклюзивне навчання

Допускається

Складено кандидатом політичних наук, доцентом, доцентом кафедри соціології Багінським Андрієм Владиславовичем

Ухвалено кафедрою соціології (протокол № 12 від 24.05.2024)

Погоджено Методичною комісією факультету (протокол № 9 від 26.06.2024)

ПИТАННЯ ДО МОДУЛЬНОЇ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

1. Об'єкт та предмет політології.
2. Структура, методи та функції політології.
3. Етапи становлення політології як науки.
4. Поняття «політична система» та її структура.
5. Політична система в Україні.
6. Поняття «політика» та її суб'єкти.
7. Види політики.
8. Співвідношення політики і моралі.
9. Сутність і види влади.
10. Особливості політичної влади.
11. Поняття легітимності влади. Співвідношення легітимності і легальності.
12. Типи легітимності за М. Вебером.
13. Сутність держави та її головні ознаки.
14. Вищі органи державної влади.
15. Парламент як вищий законодавчий орган.
16. Органи виконавчої влади.
17. Вища посадова особа «голова держави».
18. Форма державного правління та її типи.
19. Форма державного устрою та її типи.
20. Поняття державного суверенітету та причини його порушення в Україні.
21. Становлення українського парламентаризму.
22. Зміни форми державного правління в Україні.
23. Україна як унітарна держава.
24. Поняття «політичний режим» та його типи.
25. Особливості тоталітарного політичного режиму.
26. Особливості авторитарного політичного режиму.
27. Головні принципи демократичного політичного режиму.
28. Пряма і представницька демократії.
29. Трансформація політичних режимів.
30. Моделі демократичного переходу за Ф. Шміттером.

ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ЕКЗАМЕНУ

1. Предмет політології, її структура та основні функції.
2. Основні поняття політології.
3. Методи політологічних досліджень.
4. Генезис політичних ідей щодо владних відносин в історії людської цивілізації (основні етапи).
5. Розвиток політичної думки в Україні (основні етапи).
6. Поняття та види влади. Сутність політичної влади.
7. Легітимність та типи легітимності політичної влади.
8. Ресурси та засоби політичної влади.
9. Правові та політичні норми як засоби політичної влади.
10. Головні ознаки держави як політичного інституту. Державний суверенітет.
11. Вищі органи державної влади: глава держави, уряд, парламент.

12. Форми державного правління (монархія і республіка).
13. Форми державного устрою (унітарні, федеративні і конфедеративні держави).
14. Поняття та функції політичної системи.
15. Концепції політичної системи Д. Істона та Г. Алмонда.
16. Політичні режими: автократія.
17. Політичні режими: демократія.
18. Трансформація політичних режимів.
19. Поняття та ознаки політичної партії.
20. Типологія політичних партій.
21. Основні типи виборчих систем.
22. Політичні партії в сучасній Україні.
23. Політичні еліти: сутність, підходи, механізми оновлення.
24. Політичне лідерство: характерні риси та типи.
25. Поняття міжнародна політика, зовнішня політика, світова політика.
26. Система міжнародних відносин після Другої Світової війни.
27. Концепція політичної культури Г.Алмонда та С.Верби.
28. Рівні політичної свідомості.
29. Сучасні геополітичні концепції.
30. Політичний реалізм як геополітична концепція.
31. Поняття "політична ідеологія".
32. Лібералізм, лібертаріанство, неолібералізм.
33. Консерватизм, неоконсерватизм, лібертаризм.
34. Сучасні "ліві" ідеології: комунізм, соціалізм, соціал-демократія, ліво-ліберальна ідеологія.
35. Екстремістські ідеології.
36. Неліберальні (іліберальні) демократії як прояв авторитарних тенденцій.
37. Демократизація як глобальний тренд ХХ-ХХІ сторіччя.
38. Теорії держави у представників історичної соціології (М. Манн, Ч. Тіллі, Р. Коллінз).
39. Кризові, крихкі та неспроможні держави.
40. Погляди Клаузевіца на природу війни.
41. Г. Кіссінджер та поняття "обмеженої війни".
42. Процес прийняття політичного рішення.
43. Менеджмент виборчих кампаній.
44. Мілітаризація РФ як передумова війни.
45. Громадянське суспільство та Збройні Сили України у мобілізації до війни.
46. Переговорні формати у російсько-українській війні.
47. Еталон перемоги у війні на сучасному етапі.
48. Роль міфів у політиці.
49. Політична символіка як поняття та явище.
50. Глобальні тренди світової політики у ХХІ сторіччі.